

งานเลขานุการ ลสช.
เลขที่รับ ๐๖๒๕
วันที่ 22 มี.ค. 2564
เวลา.....

งานเลขานุการ รศช.วิโรจน์
เลขที่รับ 0379
วันเดือนปี 22 มี.ค. 2564

งานเลขานุการ ทปช.เสาวมีย์
เลขที่รับ 479
วันที่ 21 มี.ค. 2564
เวลา 16.30 น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตฯ โทร. ๕๔๒๐
ที่ ศปท. ๐๐๙/ ๒๕๖๔ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง สรุปผลโครงการอบรมหลักสูตรจิตอาสา ๙๐๔ “หลักสูตรหลักประจำ” (๖ สัปดาห์) รุ่นที่ ๕/๖๓
รุ่น “เป็นเบา เป็น แม่พิมพ์”

เรียน รศช.วิโรจน์ ผ่าน ทปช.เสาวมีย์ น.ส.อาทิสดา ณ นคร

ตามที่ นางสาวสุลลิต รัตนโสมสถิต ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ได้รับอนุมัติให้ไปเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรจิตอาสา ๙๐๔ “หลักสูตรหลักประจำ” (๖ สัปดาห์) รุ่นที่ ๕/๖๓ รุ่น “เป็นเบา เป็น แม่พิมพ์” ระหว่างวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ณ โรงเรียนจิตอาสาพระราชทาน (วิภาวดี) กรุงเทพฯ นั้น (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ)

บัดนี้ การฝึกอบรมได้เสร็จสิ้นลงแล้ว จึงขอสรุปและรายงานผลการฝึกอบรม ดังนี้

๑. สารการฝึกอบรม

แนวทางการฝึกอบรมเน้นการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการศึกษาเป็นคณะ เน้นการฝึกการปฏิบัติ การฟังบรรยายจากผู้มีประสบการณ์จากหน่วยงานและวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ เน้นการสื่อสารสองทางระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยมีระยะเวลาการฝึกอบรมจำนวน ๖ สัปดาห์ แบ่งออกเป็น ๖ หมวดวิชา ประกอบด้วย

๑.๑ หมวดวิชาอุดมการณ์ และสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ของชาติไทย โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พระองค์ทรงแบกรับพระราชภารกิจที่ยิ่งใหญ่ในการคุ้มครองความปลอดภัยให้กับบ้านเมืองเมื่อเผชิญกับภัยคุกคามตั้งแต่อดีต เช่น การล่าอาณานิคมของประเทศตะวันตก การแพร่อิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ในยุคสงครามเย็น รวมถึงปัญหาความยากจนของพสกนิกรทั่วทั้งประเทศ

๑.๒ หมวดวิชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อให้เข้าใจหลักการขั้นตอนของการทรงงาน และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนของพระองค์ ศึกษาองค์ความรู้ของพระราชฯ วิชาศาสตร์พระราชฯ ประกอบด้วย ๔ ข้อหลัก ได้แก่ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องรู้ศาสตร์พระราชฯคืออะไร ที่ทรงช่วยเหลือปวงชนชาวไทย เป็นการวางแนวทาง แนวคิดทฤษฎี เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มที่การเข้าใจก่อน เข้าใจปัญหา เข้าใจสถานการณ์ เข้าใจภารกิจ รวมทั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่นำหลักศาสตร์พระราชฯไปสู่การปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ

๑.๓ หมวดวิชาองค์ความรู้จิตอาสา เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรม ได้มีแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในกลุ่มงานจิตอาสาทั้ง ๓ ประเภท ได้แก่ จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาภัยพิบัติ และจิตอาสาเฉพาะกิจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔ หมวดวิชาการพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย วิชาทหารทั่วไป เน้นการฝึกให้ร่างกายแข็งแรง รู้คำสั่งภารกิจ รู้หน้าที่ รู้วินัยทหารทั่วไป รู้จักระเบียบวินัย มีความคิดที่เป็นระบบ

๑.๕ หมวดวิชาชีพทางด้านวิชาช่าง ประกอบด้วย ช่างไฟฟ้า ช่างเดินสายไฟ ช่างเชื่อมโลหะ ช่างไม้ ช่างประปา ช่างปูน ช่างสี ช่างเครื่องยนต์ขนาดเล็ก (เน้นเครื่องมือการเกษตร) รวมทั้งการแกะสลักและผลไม้สด การจัดดอกไม้สดและการร้อยมาลัย การปักพุ่ม การทำอาหารไทย การทำขนมไทย (อาหารว่างที่มีประโยชน์ เช่น วิชาทำขนมครก) และศาสตร์การถนอมอาหาร การแปรรูปอาหาร โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกเลือกคนละ ๑ วิชา เพื่อให้มีความรู้ไปช่วยเหลือกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ ผู้รับการฝึกจะได้รับใบประกาศนียบัตรรับรองขีดความสามารถเมื่อจบหลักสูตร

๑.๖ หมวดวิชาการฝึกปฏิบัติและการศึกษาดูงาน เป็นหมวดวิชาที่มุ่งเน้นให้ทราบถึงปัญหาของประชาชนและเกษตรกรว่าคืออะไร จะแก้อย่างไร และที่สำคัญจะต้องนำภาคทฤษฎีมาปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และนำลงสู่การปฏิบัติโดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาชุมชน และรับทราบประเด็นปลื้กย่อยเพิ่มเติมในการปฏิบัติ รวมถึงประเด็นปัญหาของผู้ที่เคยปฏิบัติ ก่อให้เกิดความคิดในการต่อยอดจากเดิม รวมถึงศึกษาดูงาน โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา พระบรมมหาราชวัง พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านอ่างเตแบก จังหวัดฉะเชิงเทรา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา และศูนย์ฝึกบรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๒. ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมหลักสูตรจิตอาสา ๙๐๔ “หลักสูตรหลักประจำ” (๖ สัปดาห์) รุ่นที่ ๕/๖๓ รุ่น “เป็นแก้ว เป็น แม่พิมพ์” สามารถนำความรู้มาพัฒนาและต่อยอด ตามปณิธานที่ว่า “เราทำความดีด้วยหัวใจ” สร้างความรัก ความสามัคคี เทิดทูนสถาบันหลักของชาติ ดังนี้

๒.๑ เป็นแกนหลักให้กับประชาชนจิตอาสา และทำหน้าที่จิตอาสา ๓ ประเภท ได้แก่ จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาภัยพิบัติ และจิตอาสาเฉพาะกิจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับสังคม ในเรื่องความเสียสละ มีจิตสาธารณะ ทำความดีโดยไม่หวังผลตอบแทน

๒.๓ สร้างเครือข่ายของประชาชนจิตอาสาในพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

๒.๔ สามารถเป็นแกนหลักในการทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๒.๕ สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวันทั้งต่อตนเอง และชุมชนตามภูมิสังคม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดโปรดทราบ

13๕๖ ค.ค.ร.

เพื่อโปรดทราบ.

ร.ร.ร.
22 ม.ค. 64

(นางสาวสุวลี รัตนโสมิต)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ทราบ

(นายตุนช พิชณันท์)

เลขาธิการ สสช.

22 ม.ค. 2564

รายงานผลการฝึกอบรม

หลักสูตรจิตอาสา ๙๐๔ “หลักสูตรหลักประจำ” รุ่นที่ ๕/๖๓

“เป็นเบา เป็น แม่พิมพ์”

ระหว่างวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

ณ โรงเรียนจิตอาสาพระราชทาน (วิภาวดี) กรุงเทพมหานคร

๑.๑) ด้านการป้องกันและรักษาเอกราชของชาติ ได้แก่ ๑) การป้องกันประเทศ (รักษาเอกราช ใช้กลอุบายอย่างแยบยลเพื่อหลอกข้าศึกที่ทำสงคราม) ๒) รักษาระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (ดำเนินนโยบายการเมืองการปกครอง อาทิ การเลิกทาสและไพร่ สร้างขวัญกำลังใจให้คนในชาติ ปลอดภัยจากการรุกรานของข้าศึก รักษาบ้านเมืองไว้ได้ ราษฎรอยู่เย็นเป็นสุข ออกศึกเป็นแม่ทัพพลวง เป็นผู้นำในการรบแต่ละครั้ง) การปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย (ชาติตะวันตกไม่มารุกราน ป้องกันการแทรกแซงจากมหาอำนาจ ปรับปรุงระบบการปกครอง สนับสนุนการเรียนภาษาอังกฤษ) เป็นต้น

๑.๒) ด้านการฟื้นฟูบูรณะพระพุทธศาสนา ได้แก่ ๑) การสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์วัดอารามต่างๆ (สนใจในการสร้างวัดใหม่ และซ่อมแซมฟื้นฟูวัดวาอารามที่ทรุดโทรม) ๒) การเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในและนอกประเทศ (ส่งสมณะทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา / ส่งสมณะทูตไปลังกาเพื่อประกอบพิธีบรรพชาเป็นสถานที่ให้ศึกษาพระปริยัติธรรม วิชาการชั้นสูงสำหรับพระสงฆ์ อุปสมบทให้แก่กุลบุตรชาวลังกา มีการก่อสร้างมหาเถรสมาคม คือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๓) การปฏิบัติด้วยตนเองเป็นตัวอย่างให้แก่ราษฎรและประชาชน (การปฏิบัติในวันธรรมสวนะ การบำเพ็ญพระราชกุศล การออกผนวช ใช้หลักทศพิธราชธรรม)

๑.๓) ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ได้แก่ ๑) การประยุกต์ประเพณีแบบตะวันตกกับคนไทย ๒) การประยุกต์วัฒนธรรมให้เหมาะสมกับคนไทย ๓) ทรงอุปถัมภ์ศิลปินที่มีความสามารถ (สุนทราภรณ์ พระยาต๋อง) ๔) การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติไว้ (ฟื้นฟูพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ) ๕) ด้านศิลปวัฒนธรรม (ประติมากรรม วรรณกรรม จิตรกรรม ดนตรี ทรงพระราชนิพนธ์บทละครนอก)

๑.๔) ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจของชาติ ได้แก่ ๑) การส่งเสริมการผลิต (ระบายน้ำตามลำธารเมืองไปยังพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎรเพื่อให้มีน้ำใช้ พระราชทานแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ การสร้างฝายเพื่อกักน้ำ ประชากรส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม ส่งเสริมจัดตั้งโครงการหลวง โครงการพระราชดำริ) ๒) การปฏิรูประบบการเงินและการคลัง (จัดตั้งหอรัษฎาพิพัฒน์ การสร้างโรงพยาบาล การทำสนธิสัญญาต่างๆ กับชาติตะวันตก) ๓) การส่งเสริมการค้า (ให้อิสระแก่ประชาชนในการค้าขาย นำรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างมากและนำเงินมาพัฒนาให้ประชาชนมีความสุข มีการสนับสนุนการค้าให้ราบรื่น ลดภาษีเพื่อให้ราษฎรออกมาค้าขายเพิ่มขึ้น และการจัดตั้งตลาดเพื่อเป็นศูนย์กลางทางการค้า)

๑.๒ หมวดวิชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อให้เข้าใจหลักการขั้นตอนของการทรงงาน และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนของพระองค์ ศึกษาองค์ความรู้ของพระราชา วิชาศาสตร์พระราชา ประกอบด้วย ๔ ข้อหลัก ได้แก่ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องรู้วิทยาศาสตร์พระราชาคืออะไรที่ทรงช่วยเหลือปวงชนชาวไทย เป็นการวางแนวทาง แนวคิดทฤษฎี เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มที่การเข้าใจก่อน เข้าใจปัญหา เข้าใจสถานการณ์ เข้าใจภารกิจ รวมทั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่นำหลักศาสตร์พระราชามาสู่การปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ สรุปได้ดังนี้

๑) การบรรยายเรื่องเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เศรษฐกิจพอเพียง โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา สรุปได้ดังนี้

๑.๑) แผนการพัฒนาประเทศในอดีตที่ผ่านมา มุ่งหวังให้ประเทศเป็น NICS อยากเป็นเสือตัวที่ ๕ มุ่งอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ต้องพึ่งพาเงินกู้ ซื้อเทคโนโลยี ต่างชาติบริหาร พึ่งพาส่งออก โดยเอาทรัพยากรธรรมชาติ (ดิน น้ำ ลม ไฟ) แร่เงินราคาถูกไปลงทุน เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน เกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง สาเหตุมาจากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ปัญหาหนี้ต่างประเทศ การลงทุนเกินตัว และฟองสบู่ในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ สถาบันการเงินธนาคารมีปัญหาสภาพคล่อง NPL พุ่งขึ้นสูง โดยสูงที่สุดที่ ๕๒.๓% ของสินเชื่อรวม ความไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบาย การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี โดยไม่มีการเตรียมความพร้อม หรือกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ การโจมตีค่าเงินบาทของนักลงทุนต่างชาติ โดยตั้งเป็นกองทุนมีชื่อเรียกว่า Hedge Funds

๑.๒) เข้าใจโลก เข้าใจภูมิภาค เข้าใจประเทศ เข้าใจเรา

(๑) การเข้าใจโลก ในความเกี่ยวโยงและสัมพันธ์กันของธรรมชาติ หากสิ่งใดได้รับผลกระทบ จะส่งผลไปยังส่วนอื่นๆ เช่น Climate Change ภาวะโลกร้อน ภูเขา น้ำแข็งละลาย การเข้าใจสถานการณ์ของโลก เช่น ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ความขัดแย้งในภูมิภาค ภัยก่อการร้าย และสงคราม ประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นในอีก ๒๐ ปี จาก ๗,๔๐๐ ล้านคน เป็น ๙,๐๐๐ ล้านคน ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน

(๒) เข้าใจภูมิภาค เข้าใจในลักษณะเฉพาะของแต่ละภูมิภาค แต่ละท้องถิ่น เช่น ภูมิภาคของโลก ภูมิภาคของชาติ ภูมิภาคของกลุ่มน้ำ เป็นต้น เข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาค เช่น ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงต้องรู้จักและเข้าใจประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ใดขึ้นในภูมิภาคนี้ ประเทศไทยย่อมได้รับผลกระทบรุนแรงระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอื่น ดังนั้น จึงควรศึกษาและทำความเข้าใจกับภูมิภาคแห่งนี้อย่างลึกซึ้ง

(๓) เข้าใจประเทศ เข้าใจในภูมิสังคม ความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ ความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี เข้าใจในสถานการณ์ของประเทศ วิถีชีวิตและโอกาสที่ประเทศเผชิญอยู่ เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ปัญหาการพนัน หนี้สิน อาชญากรรม และยาเสพติด ปัญหาคอร์รัปชัน การเปิดการค้าเสรี ความแตกต่างของรายได้

(๔) เข้าใจเรา เข้าใจในความเป็นมนุษย์ ความมีชีวิต จิตใจ ความรู้สึก เข้าใจในความแตกต่าง เช่น ความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ เข้าใจและรู้จักตนเอง

๑.๓) ทำไม เศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาของโลกเกิดจากการบริโภคที่เกินพอดี มนุษย์บริโภคทรัพยากรเกินขีดจำกัด ประเทศที่พัฒนาแล้วบริโภคมมาก การบริโภคทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ทำให้ธรรมชาติความสมบูรณ์ทางธรรมชาติของโลกลดลง

๑.๔) มนุษย์ต้องเปลี่ยนวิธีคิด เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงยั่งยืนของชีวิต

(๑) แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม Back to Basic, Small is beautiful, Green Technology, Slow Life, Simplicity และสมดุล มั่นคง ยั่งยืน เป็นต้น

(๒) การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ทรงพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากร ดิน น้ำ ป่าไม้ เพื่อความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เพื่อเป็นพื้นฐานความมั่นคงทางอาหาร

(๓) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี โดยควรถูกกำหนด
ความพอดี ๖ ประการ ดังนี้

(๓.๑) ความพอดีด้านจิตใจ ได้แก่ มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี
มองโลกอย่างสร้างสรรค์ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ประนีประนอม และยึดประโยชน์สุข

(๓.๒) ความพอดีด้านสังคม ได้แก่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี เชื่อมโยง
เครือข่าย สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน และคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม

(๓.๓) ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ รู้จักใช้และ
จัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด ระวังไม่ให้เกิดกิจกรรมกระทบ
สิ่งแวดล้อม - ชยะ น้ำเน่าเสีย รักษาพันธุ์ พัฒนา ทรัพยากร - ดิน น้ำ ลม ไฟ

(๓.๔) ความพอดีด้านเทคโนโลยี ได้แก่ รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้อง
ต่อความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราก่อน และก่อให้เกิดประโยชน์
กับคนหมู่มาก

(๓.๕) ความพอดีด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ มุ่งลดรายจ่าย ยึดหลักการ พออยู่
พอกิน พอใช้ ไม่ใช่จ่ายเกินตัว เกินฐานะที่หามาได้ หารายได้เพิ่มอย่างค่อยเป็นค่อยไป หลีกเลี่ยงการก่อหนี้ โดยไม่มี
ผลตอบแทนที่คุ้มค่า และบริหารความเสี่ยงอย่างเข้มงวด

(๓.๖) ความพอดีด้านการเมือง ได้แก่ ยึดหลักการของระบบประชาธิปไตย
กฎ กติกา ต้องสอดคล้องกับภูมิสังคม ความขัดแย้งบนเวทีการเมืองต้องอยู่ในกรอบของระเบียบวินัย เข้าใจ เข้าถึง
พัฒนา ระบบประชาธิปไตยให้แก่คนทุกกลุ่ม และการเมืองต้องอยู่บนฐานธรรมาภิบาล

๒.๓ หมวดวิชาองค์ความรู้จิตอาสา เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรม ได้มีแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง
มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในกลุ่มงานจิตอาสาทั้ง ๓ ประเภท
ได้แก่ จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาภัยพิบัติ และจิตอาสาเฉพาะกิจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสรุปได้ดังนี้

๑) ความเป็นมาของจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้หน่วยราชการใน
พระองค์ ๙๐๔ ร่วมกันจัดโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและ
แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงประกอบพระ
ราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคี
มีความสุขและประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน โดยมีหน่วยราชการในพระองค์ ๙๐๔ เป็นผู้กำกับดูแลการ
ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน และให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสา
พระราชทานตามแนวพระราชดำริ มีหน้าที่ควบคุม อำนวยการและประสาน ปฏิบัติเพื่อให้การจัดกิจกรรมจิตอาสา
พระราชทานตามแนวพระราชดำริเป็นไปอย่างต่อเนื่องถูกต้องตามพระราชโบาย และสมพระเกียรติ

ในระยะเริ่มแรก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชปณิธานในการบำเพ็ญประโยชน์
พื้นที่ชุมชนโดยรอบพระราชวังดุสิตเป็นการทำความดีด้วยหัวใจถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระ
พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษา
พระองค์หน่วยทหารรักษาพระองค์ ข้าราชการบริพารในพระองค์ ร่วมกับประชาชนจิตอาสา “เราทำความดีด้วยหัวใจ”

ร่วมกันดูแลและพัฒนาวิชาชีพพื้นที่จากชุมชนเล็กๆ รอบพระราชวังดุสิตขยายสู่พื้นที่โดยรวมของประเทศในการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

๑.๑) ความหมายของ “จิตอาสา”

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของ “จิตอาสา” ดังนี้

“จิต” เป็นคำนาม หมายถึง ใจ สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิด และนึก

“อาสา” เป็นคำกริยา หมายถึง เสนอตัวเข้ารับทำ

ดังนั้น “จิตอาสา” จึงหมายถึง จิตแห่งการให้ความdingามทั้งปวงแก่เพื่อนมนุษย์โดยเต็มใจ สมควรใจ อิ่มใจ ซาบซึ้งใจ ปิติสุข ที่พร้อมจะเสียสละเวลา แรงกาย แรงสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ในการทำกิจกรรมหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นจิตที่ไม่นิ่งดูเฉย เมื่อพบเห็นปัญหาหรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น เป็นจิตที่มีความสุข เมื่อได้ทำความดี และเห็นน้ำตาเปลี่ยนเป็นรอยยิ้ม เป็นจิตที่เปี่ยมด้วย “บุญ” คือความสงบ เยือกเย็น และพลังแห่งความดี อีกทั้งยังช่วยลด “อึดตา” หรือความเป็นตัวตนของตนเองลงได้

๑.๒) ความหมายของจิตอาสา “เราทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์” หมายถึง ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั้งในและต่างประเทศที่สมัครใจช่วยเหลือผู้อื่น ยอมเสียสละเวลาแรงกาย แรงใจ และสติปัญญาในการทำงานที่เป็นสาธารณประโยชน์ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ จิตอาสาตามพระราชโบาย แบ่งเป็น ๓ ประเภท ประกอบด้วย จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาภัยพิบัติ และจิตอาสาเฉพาะกิจ สรุปได้ดังนี้

(๑) จิตอาสาพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ รวมทั้งการสาธารณสุข เป็นต้น แบ่งตามภารกิจงานเป็น ๘ กลุ่มนี้ ดังนี้

(๑.๑) จิตอาสาพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ประชามีสุข หมายถึง กลุ่มงานจิตอาสาที่ร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ อาทิ การขุดลอกคูคลอง การดูแลรักษา ความสะอาดเรียบร้อยของศาสนสถาน หรือสถานที่สาธารณะ การจัดเก็บผักตบชวา การปลูกต้นไม้ รวมทั้งการพัฒนาโครงการต่างๆ ที่สร้างความเป็นอยู่ของชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุขอย่างยั่งยืน

(๑.๒) จิตอาสางานประดิษฐ์และเผยแพร่งานศิลปาชีพ หมายถึง กลุ่มงานจิตอาสาที่นำความรู้ทางด้านศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเผยแพร่ และถ่ายทอดเพื่อให้ประชาชนนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาให้เป็นประโยชน์ต่อไป

(๑.๓) จิตอาสาฝ่ายกิจกรรมการแสดงและนิทรรศการ หมายถึง กลุ่มงานจิตอาสาที่ปฏิบัติงานสนับสนุนในการจัดงานหรือกิจกรรมการแสดงและนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจและเผยแพร่กิจกรรมจิตอาสา เช่น กิจกรรมการแสดงดนตรีบริเวณพระลานพระราชวัง

ดุสิต การจัดงานอุ่นไอรัก คลายความหนาว งานเฉลิมฉลองสดุดณ์มหาสงกรานต์ ตำนานไทย เป็นต้น

(๑.๔) จิตอาสาฝ่ายแพทย์และสาธารณสุข หมายถึง กลุ่มงานจิตอาสาที่ปฏิบัติงานสนับสนุนและช่วยอำนวยความสะดวกแก่แพทย์ พยาบาล รวมถึงช่วยอำนวยความสะดวกด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพ

(๑.๕) จิตอาสาฝ่ายทะเบียนและข้อมูล หมายถึง กลุ่มงานจิตอาสาที่ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกประชาชนที่มาลงทะเบียนจิตอาสา

(๑.๖) จิตอาสาฝ่ายส่งกำลังบำรุงและสนับสนุน หมายถึง กลุ่มงานจิตอาสาที่สนับสนุนอำนวยความสะดวก ดูแลความเรียบร้อย จัดหาหรือบริการอาหาร เครื่องดื่ม ให้กับประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม/จิตอาสาที่เข้าร่วมปฏิบัติงาน

(๑.๗) จิตอาสาฝ่ายประชาสัมพันธ์ หมายถึง กลุ่มงานจิตอาสาที่ช่วยงานประชาสัมพันธ์และให้บริการข้อมูลการจัดกิจกรรมจิตอาสา รวมถึงช่วยดูแลต้อนรับประชาชนที่มีเข้าร่วมกิจกรรม

(๑.๘) จิตอาสาฝ่ายรักษาความปลอดภัยและจราจร หมายถึง กลุ่มงานจิตอาสาที่สนับสนุนและช่วยอำนวยความสะดวกในการสัญจรของประชาชน การแนะนำเส้นทางการแจ้งอุบัติเหตุ การจราจรให้เจ้าพนักงานทราบ

(๒) จิตอาสาภัยพิบัติ ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเฝ้าตรวจเตือนและเตรียมการรองรับภัยพิบัติทั้งที่เกิดจากธรรมชาติ และเกิดจากสาเหตุอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โดยรวมและการเข้าช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากภัยพิบัติดังกล่าว เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น

(๓) จิตอาสาเฉพาะกิจ ได้แก่ กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่มีวัตถุประสงค์ให้ปฏิบัติในงานพระราชพิธี หรือการรับเสด็จในโอกาสต่างๆ เป็นการใช้กำลังพลจิตอาสาร่วมปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาร่วมงาน รวมทั้งการเตรียมการ การเตรียมสถานที่และการฟื้นฟูสถานที่ภายหลังการปฏิบัติในพระราชพิธีและการเสด็จฯ นั้นๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้มีการฝึกหลักสูตรจิตอาสา โดยในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และงาน “อุ่นไอรัก คลายความหนาว” มีประชาชนจำนวนมากได้สนใจลงทะเบียนเป็นจิตอาสาเฉพาะกิจ จำนวน ๔ ล้านคนเศษ จึงจำเป็นต้องมีการคัดบุคคลเพื่อฝึกอบรมจิตอาสา เพื่อให้เป็นผู้นำของจิตอาสาเหล่านั้นในด้านต่างๆ และขยายผลให้มีทักษะการปฏิบัติงาน ปลุกฝังในเรื่องความมั่นคง ในชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ในการเข้ารับการฝึกหลักสูตรนี้ จะพิจารณาบุคคลเข้ารับการฝึกอบรมและคัดเลือกวิทยากรให้เหมาะสม ให้มีชั่วโมงในการทำงานและมีประสบการณ์ เมื่อจบหลักสูตรจะได้บุคคลที่เป็นแนวร่วมในการช่วยพัฒนาและป้องกันประเทศ และสร้างประชาชนที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบัน

๑.๓) หลักสูตรการฝึกอบรมจิตอาสา

โดยแบ่งหลักสูตรเป็น ๓ ระดับ ได้แก่

(๑) หลักสูตรทั่วไป มีระยะเวลาฝึกอบรม จำนวน ๗ วัน ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นหลักสูตรพื้นฐาน ระยะเวลาเวลาฝึกอบรม จำนวน ๑๕ วัน

(๒) หลักสูตรหลักประจำ มีระยะเวลาฝึกอบรม จำนวน ๖ สัปดาห์

(๓) หลักสูตรพิเศษ มีระยะเวลาฝึกอบรม จำนวน ๓ เดือน

ปัจจุบันได้ดำเนินการฝึกไปแล้ว คือ หลักสูตร “หลักประจำ” จำนวน ๕ รุ่น พระราชทานชื่อรุ่นว่า “เป็นบ่าว เป็น แม่พิมพ์” โดยมีข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ทั้ง ๔ เหล่าทัพ ข้าราชการพลเรือน และประชาชนเข้ารับการฝึกอบรม โดยทำการฝึก ณ พื้นที่กองพันฝึกส่วนหลัง กองบัญชาการ ทหารมหาดเล็ก ราชวัลลภรักษาพระองค์ เขตพระราชฐานในพระองค์ “วิภาวดี” ทั้งได้ทรงพระกรุณาวินิจฉัยเนื้อหาทุกวิชาของ หลักสูตร และพระราชทานพระราชทรัพย์ในการพัฒนาปรับปรุงสถานที่ฝึกและค่าใช้จ่าย พระราชทานเสื้อ เครื่องช่วยฝึก และพระราชทานอาหารตลอดห้วงการฝึก

๑.๔) วัตถุประสงค์ของการฝึก ๑) เพื่อเป็นวิทยากรชั้นเลิศ สามารถอบรมขยายผลให้เหล่าทัพ ตนเอง และพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ๒) เป็นแกนนำให้กับจิตอาสาหลายๆ ด้าน นำเทคนิคที่ได้รับการอบรมจาก หลักสูตรนี้ไปช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนภัยพิบัติต่างๆ โดยเน้น ๔ ด้านได้แก่ ปัจจัย ๔ การศึกษา การรักษาพยาบาลและอาชีพ ๓) ต้องทราบปัญหาภาพรวมของประเทศ และสามารถสืบสภาพปัญหาในพื้นที่ ให้ข้อเสนอแนะงานจิตอาสาในภูมิภาค เพื่อให้ทางศูนย์อำนวยการใหญ่มาวิเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน นำไปสู่ การพัฒนาประเทศชาติและเป็นมวลชนที่เป็นตัวอย่างที่ดีของประเทศชาติต่อไป และ ๕) สามารถเป็นครูฝึก จิตอาสาในรุ่นต่อไป

๑.๕) คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบด้วย ๑) เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อชาติ ต่อสถาบัน และมีความสมัครใจ เป็นที่ยอมรับขององค์กร และมีความเสียสละ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ๒) เป็นบุคคลที่ได้รับการตรวจสอบพฤติกรรมจากหน่วยงานของรัฐแล้วว่าไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ ๓) เป็นผู้ที่ได้รับการอนุมัติให้เข้ารับการศึกษิตตามสายการบังคับบัญชา หรือจากผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กร และผู้ที่ศึกษาหลักสูตรให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานของทางราชการ โดยหน่วยงานต้นสังกัดสามารถจัดหาบุคคลอื่น ปฏิบัติหน้าที่แทนได้ ๔) เป็นผู้มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และสามารถรับการศึกษาได้ตลอดหลักสูตร ไม่มีโรคประจำตัวหรืออยู่ในระหว่างภาวะตั้งครรภ์ ๕) เป็นผู้ที่หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาแล้วว่าเป็นบุคคลชั้นดีเลิศ และมีความสามารถที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

๑.๔) **หมวดวิชาการพัฒนาบุคลิกภาพ** ประกอบด้วย วิชาทหารทั่วไป เน้นการฝึกให้ร่างกายแข็งแรง รู้คำสั่ง การกิจ รู้หน้าที่ รู้วินัยทหารทั่วไป รู้จักระเบียบวินัย มีความคิดที่เป็นระบบ รวมทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพ ฝึกท่าพระราชทาน การโดดหอสูง ๓๔ ฟุต กีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ และการปฏิบัติการข่าวสาร

๑.๕ หมวดวิชาชีพ ทางด้านวิชาช่าง ประกอบด้วย ช่างไฟฟ้า ช่างเดินสายไฟ ช่างเชื่อมโลหะ ช่างไม้ ช่างประปา ช่างปูน ช่างสี ช่างเครื่องยนต์ขนาดเล็ก (เน้นเครื่องมือการเกษตร) รวมทั้งการแกะสลักและผลไม้สด การจัดดอกไม้สดและการร้อยมาลัย การปักพุ่ม การทำอาหารไทย การทำขนมไทย (อาหารว่างที่มีประโยชน์ เช่น วิชาทำขนมครก) และศาสตร์การถนอมอาหาร การแปรรูปอาหาร โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกเลือกคนละ ๑ วิชา เพื่อให้มีความรู้ไปช่วยเหลือกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ ผู้รับการฝึกจะได้รับใบประกาศนียบัตรรับรองขีดความสามารถเมื่อจบหลักสูตร

ทั้งนี้ดิฉันได้เลือกเรียนวิชาช่างไม้ภายในอาคารสรุปได้ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในงานช่างไม้แบบประกอบ เตี้ยเตี้ยว ตลอดจนเก็บและบำรุงรักษาได้ถูกวิธี และเพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้พื้นฐาน และสามารถช่างไม้ในแบบต่างๆ และนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานไม้ได้หลายรูปแบบ

๒) โครงสร้างของหลักสูตร หมวดความรู้ความสามารถพื้นฐาน เพื่อให้ผู้รับการฝึกศึกษาและเรียนรู้ทฤษฎีไม้ ส่วนประกอบของไม้ ชนิดของไม้และคุณสมบัติเบื้องต้นของไม้ การช่างไม้แบบปากกบ เตี้ยเตี้ยวและแบบต่างๆ อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และการวัดและประเมินผล

๓) การฝึกวิชาชีพช่างไม้ในอาคาร เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานไม้ และการบำรุงรักษาได้อย่างถูกวิธี สามารถใช้เครื่องมือในการประกอบโครงสร้างไม้ การช่างไม้ได้อย่างถูกต้อง และสามารถประกอบวงกบไม้ การติดตั้งปรับแต่งบานประตู บานหน้าต่าง พร้อมเลือกใช้ติดตั้งอุปกรณ์ (บานพับ กลอน ลูกบิด ฯลฯ) ประเภทชนิดต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน

DEPARTMENT OF SKILL DEVELOPMENT , MINISTRY OF LABOUR

วุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

This is to certify that

นางสาวสุวลี รัตนโมสิต

(Miss Suvalee Ratanakosit)

ได้สำเร็จหลักสูตร การฝึกอบรมเสริม
Has completed the Re-Training

สาขา ช่างไม้ภายในอาคาร
Interior Carpenter

จำนวน ๒๔ ชั่วโมง
(24 hours)

ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๔, ๒๑ - ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๓

From 11 - 14, 21 - 26 December 2020

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๓

Given on 26 December 2020

(นายธวัช เบญจาทิกุล)
(Mr.Thawat Benchatikul)

อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

Director - General

(นายชัยชนะ เดชแพ)
(Mr. Chaichana Detpae)

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ๑ สมุทรปราการ
Director of Samut Prakan Institute for Skill Development

๑.๖ หมวดวิชาการฝึกปฏิบัติและการศึกษาดูงาน เป็นหมวดวิชาที่มุ่งเน้นให้ทราบถึงปัญหาของประชาชนและเกษตรกรว่าคืออะไร จะแก้อย่างไร และที่สำคัญจะต้องนำภาคทฤษฎีมาปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และนำลงสู่การปฏิบัติโดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคน และรับทราบประเด็นปลึกย่อยเพิ่มเติมในการปฏิบัติ รวมถึงประเด็นปัญหาของผู้ที่เคยปฏิบัติ ก่อให้เกิดความคิดในการต่อยอดจากเดิม รวมถึงศึกษาดูงาน โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา พระบรมมหาราชวัง พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านอ่างเตแบก จังหวัดฉะเชิงเทรา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา และศูนย์ฝึกบรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา สรุปได้ดังนี้

๑) การศึกษาดูงานโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา จากการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมพสกนิกรในพื้นที่ต่างๆ และทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขตามสมควรแก่อัตภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพหลักของประเทศ จึงทำให้เกิด **“โครงการส่วนพระองค์เกี่ยวกับเกษตร สวนจิตรลดา”** ภายในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน อันเป็นราชฐานที่ประทับ ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๔ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานอยู่ ๓ ประการ คือ ๑) เป็นโครงการเพื่อทดลองหาวิธีแก้ไขปัญหเกี่ยวกับงานด้านเกษตรต่างๆ ๒) เป็นโครงการตัวอย่างที่ให้ผู้สนใจมาศึกษาดูงาน และฝึกปฏิบัติ โดยนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้ และ ๓) เป็นโครงการที่ไม่หวังผลตอบแทน (เชิงธุรกิจ) จัดตั้งขึ้นเพื่อบรรเทาความเดือนร้อนของราษฎร แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑.๑) โครงการที่ไม่ใช่ธุรกิจ เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการต่างๆ ที่สนองแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมทางการเกษตร ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่

(๑) กิจกรรมด้านการเกษตร ได้แก่ การเลี้ยงปลาหมอเทศ ป่าไม้สาธิต นาข้าวทดลอง การเลี้ยงเพาะปลานิล และข้าวไร่

(๒) กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บ้านพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบผลิตน้ำเย็นใช้พลังงานความร้อนจากแกล้ม

(๓) กิจกรรมด้านห้องปฏิบัติการและวิจัยพัฒนา ได้แก่ งานควบคุมคุณภาพน้ำนมโคนมพาสเจอร์ไรส์ และนมผง งานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ โดยหาแนวทางในการนำผลผลิตและสิ่งเหลือใช้จากการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ผ่านกระบวนการแปรรูปทางอุตสาหกรรม และเพื่อเผยแพร่แนะนำ และสาธิตโครงการวิจัยแก่เกษตรกรและบุคคลที่สนใจทั่วไป

(๔) กิจกรรมด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ได้แก่ ศูนย์คอมพิวเตอร์โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

(๕) กิจกรรมสวนกลาง ได้แก่ ๑) ศาลามหามงคล เป็นอาคารเอนกประสงค์ เพื่อใช้รับรองผู้เข้าชมที่มารับฟังคำบรรยาย และใช้ในการจัดนิทรรศการของโครงการส่วนพระองค์ ๒) คลังผลิตภัณฑ์โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา เป็นคลังผลิตภัณฑ์และห้องเย็นเก็บน้ำผลไม้พาสเจอร์ไรส์

๑.๒) โครงการกึ่งธุรกิจ เป็นโครงการศึกษาทดลองเกี่ยวกับแปรรูปนม และผลิตจากการเกษตร เพื่อนำออกจำหน่ายในราคาที่ เป็นธรรม และดำเนินการโดยมีการบริหารการเงิน มีรายได้ รายจ่าย โดยไม่มีโบนัส แต่นำรายได้จากการจำหน่ายมาพัฒนาโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดาต่อไป โดยแบ่งผลิตภัณฑ์ออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

(๑) **กลุ่มอุตสาหกรรมนม** ได้แก่ โรงโคนมสวนจิตรลดา โรงนมผงสวนดุสิต ศูนย์รวมนมสวนจิตรลดา โรงนมเม็ดสวนดุสิต โรงเนยแข็งสวนจิตรลดา โรงน้ำดื่มสวนจิตรลดา โรงน้ำยูเอชทีสวนจิตรลดา หน่วยสัตวบาลโครงการซึ่งห้วมนตามพระราชดำริ โรงงานแปรรูปนมโครงการซึ่งห้วมนตามพระราชดำริ

(๒) **กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร** ได้แก่ โรงสีข้าวตัวอย่างสวนจิตรลดา งานน้ำผลไม้ พาสเจอร์ไรส์ งานผลิตภัณฑ์อบแห้ง โรงหล่อเทียนหลวงสวนจิตรลดา โรงเพาะเห็ด งานผลิตภัณฑ์น้ำผึ้ง งานผลิตภัณฑ์บรรจุกระป๋อง โรงกระดาษสา

(๓) **กลุ่มพลังงานทดแทน** ได้แก่ โรงบดแกลบ งานทดลองผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิง โครงการไอโอดีเซล

๒) **การศึกษาฐานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านอ่างตะแบก จังหวัดฉะเชิงเทรา**
นายบำรุง ศรีโย อดีตข้าราชการครูประจำบาล ณ โรงเรียนบ้านอ่างตะแบก อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปได้ดังนี้

๒.๑) ประวัติความเป็นมา/แรงบันดาลใจ

การน้อมนำกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๗ นายบำรุง ศรีโย ได้ยินพระบรมราชโองการของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในพระราชพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ความตอนหนึ่งว่า “**พอมิ พอกิน พอใช้**” ประโยคนี้ ทำให้นายบำรุงฯ หยุดคิด เพราะการรับราชการครูในสมัยนั้น เงินเดือนๆ ละ ๕๗๐ บาท ต้องเลี้ยงดูครอบครัว ไม่มีทรัพย์สิน ได้พาครอบครัวอาศัยบ้านพักครูในบริเวณโรงเรียนบ้านอ่างตะแบก และขอพื้นที่ของวัดอ่างตะแบกปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินหรือขายบางส่วน ภรรยาทำขนมครกขายในโรงเรียน และประกอบอาชีพทำนา เลี้ยงหมู เลี้ยงวัว เลี้ยงเป็ด และทำโรงสีข้าว

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จพระราชดำเนินสร้างอ่างเก็บน้ำคลองระบม ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งบ้านอ่างตะแบก มีภูเขา ๓ ลูก ได้แก่ เขาชะระก้า เขาจุมูกหัก และเขาแปดวา เป็นภูเขาหัวโล้น มีพื้นที่ จำนวน ๕,๗๓๑ ไร่ ในขณะนั้นนายบำรุงฯ มีหน้าที่เป็นเลขานุการสภาตำบลทุ่งพระยา (ยังไม่มี อ.บ.ต.) ได้เรียกประชุมสภาตำบล และมีมติให้ปลูกป่าบนภูเขาทั้ง ๓ ลูก เพื่อป้องกันการบุกรุกป่า โดยมอบให้นายบำรุงฯ ไปหาวิธีจะทำอย่างไรกับภูเขาทั้ง ๓ ลูกนี้ ให้มีต้นไม้ขึ้นเหมือนเดิม ซึ่งนายบำรุงฯ ได้ศึกษาค้นคว้าพบข้อความของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงตรัสเรื่องการปลูกป่าไว้ว่า “**การปลูกป่าโดยวิธีไม่ต้องปลูก**” จึงเริ่มทำการปลูกป่าโดยใช้หลักการปลูกป่าโดยวิธีไม่ต้องปลูก คือ **การสร้างแนวกันไฟรอบภูเขาไว้ให้หมดและจัดเวรยามดูแล ปีละ ๕ เดือน** โดยแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ (ช่วงฤดูแล้ง) ประชาชนในหมู่บ้านช่วยกันดูแล ต่อมา ๔ ปี หลังจากนั้นได้มีบริษัท ปีโตรเลียมแห่งชาติ จำกัด มีโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ได้มอบทุนและเครื่องใช้ในการดับไฟป่า และต้นไม้ไว้ปลูกตามพื้นที่ต่างๆ สภาพปัจจุบันภูเขาทั้ง ๓ ลูกนี้ ได้มอบให้กรมป่าไม้เข้ามาดูแล เป็นป่าสมบูรณ์ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด เช่น ช้างป่า หมูป่า ไก่ป่า ลิง เป็นต้น และเป็นป่าต้นน้ำลำธารไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำแควระบม

ต่อมาปี พ.ศ.๒๕๔๙ หมู่บ้านอ่างตะแบกได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ประจำปี ๒๕๔๙ รับพระราชทานรางวัลจาก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นหมู่บ้านแรกของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ต่อมาปี พ.ศ.๒๕๕๐ ภรรยานายบำรุงฯ ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และอำเภอสนามชัยเขต ได้มอบให้ทำการผู้ใหญ่บ้าน เป็นศูนย์การเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒.๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้บ้านอ่างตะแบก (เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ)

- (๑) เพื่อการน้อมนำศาสตร์พระราชาและหลักการทรงงานสู่การปฏิบัติได้จริง
- (๒) เพื่อการสร้างคลังอาหารที่ปลอดภัยให้กับครัวเรือน หมู่บ้าน/ชุมชน (มีอาหาร/ปลอดภัย)
- (๓) เพื่อดำเนินชีวิตด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เรียบง่าย รู้จักพอ)
- (๔) เพื่อการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ครัวเรือนเป็นสุข (ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สุขภาพดี)
- (๕) เพื่อการเตรียมความพร้อมเมื่อประสบกับภัยพิบัติต่างๆ (สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้)

๒.๓) การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้บ้านอ่างตะแบก (เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ)

(๑) การบริหารจัดการ โดยจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้บ้านอ่างตะแบก ประกอบด้วย ประธานศูนย์การเรียนรู้ รองประธานศูนย์การเรียนรู้ ผู้จัดการศูนย์การเรียนรู้ และฝ่ายเลขานุการ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายปฏิบัติการ

(๒) จัดตั้งฐานการเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานการเรียนรู้ โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชาและหลักการทรงงานสู่การปฏิบัติและนำไปใช้ได้จริงของศูนย์การเรียนรู้บ้านอ่างตะแบก โดยการทำงานวิจัยเริ่มแรกโดยใช้ทุนส่วนตัว ดังนี้

(๒.๑) ฐานงานวิจัย ประกอบด้วย การทำปุ๋ยหมักเพื่อปรับปรุงดิน การปลูกพืชผักและไม้ผลแบบประหยัด การเลี้ยงปศุสัตว์พื้นบ้าน การทำประมงพื้นบ้าน และการปลูกข้าวนอกนาในวงบ่อซีเมนต์

(๒.๒) ฐานการทำเกษตรผสมผสานหรือการทำเกษตรแบบพอเพียง โดยใช้พื้นที่ ๑ ไร่ ได้แก่ การเรียนรู้หลักการและวิธีการสร้างคลังอาหารให้กับครัวเรือน การเกษตรผสมผสาน หรือการทำเกษตรแบบพอเพียง เช่น การปลูกพืช/ไม้ผลและนาข้าว การเลี้ยงปศุสัตว์/ประมงพื้นบ้าน รวมทั้งการสร้างโรงสีข้าวประจำศูนย์การเรียนรู้

(๒.๓) ฐานการบริหารจัดการน้ำ ใช้การบริหารจัดการน้ำใต้ดินเป็นหลักผสมผสานกับการบริหารจัดการน้ำฝนในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้

(๒.๔) ฐานวิถีไทย ประกอบด้วย การไถนา/หว่านข้าว การไถไร่/การปลูกพืชไร่

(๒.๕) ฐานวิถีพอเพียง เพื่อการทำอาชีพเสริม ประกอบด้วย การจักสานจากวัสดุธรรมชาติ การทำลวดดัดพวงกุญแจ การทำถ่านอัดแท่งและการประหยัดพลังงาน

นอกจากนี้ ยังได้ขยายผลศาสตร์พระราชาของศูนย์เรียนรู้บ้านอ่างตะแบก (เศรษฐกิจพอเพียง) ได้เผยแพร่ไปยังบุคคลที่สนใจนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างยั่งยืนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและหลักทรงงานในการคิดและมีอุดมการณ์ “ทำความดีเพื่อในหลวง” เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นบุญกุศลยึดหลักอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ-วิริยะ-จิตตะ-วิมังสา เป็นต้น

๓) การศึกษาดูงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา: เป็นการฝึกองค์ความรู้ด้านการพัฒนาดิน น้ำ ป่าไม้ และพัฒนาอาชีพ สรุปได้ดังนี้

๓.๑) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่หมู่ ๒ บ้านเขาหินซ้อน ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เริ่มดำเนินงานสนองพระราชดำริมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ นับเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งแรกที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๒๒ โดยมีภารกิจหลักในด้านการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกป่าไม้และการพัฒนาปศุสัตว์ การจัดตั้งธนาคารโค-กระบือ การส่งเสริมด้านการประมง การพัฒนาด้านไม้ดอกไม้ผล และการจัดการด้านสหกรณ์ เป็นต้น

๓.๒) พื้นที่ดำเนินการ จำนวนรวม ๑,๘๙๕ ไร่ ประกอบด้วย ราษฎรถวาย ๗๖๑ ไร่ ที่หลวง (ค่ายลูกเสือ) ๔๗๙ ไร่ และพื้นที่โครงการส่วนพระองค์ ๖๕๕ ไร่ มีหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลเขาหินซ้อน ตำบลบ้านช่อง และ ตำบลเกาะขนุน จำนวน ๔๓ หมู่บ้าน ๑๒,๔๑๓ ครัวเรือน

๓.๓) สภาพทั่วไปของพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชันประมาณ ๒-๕ % วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นหินแกรนิต ดินค่อนข้างเป็นทรายหรือเป็นทราย มีแหล่งน้ำหลักจากบริเวณโครงการ ๒ แหล่ง คือ ๑) แหล่งน้ำฝนธรรมชาติ ๒) แหล่งน้ำผิวดิน โดยมีแหล่งน้ำที่สำคัญอยู่ ๒ แหล่ง คือ น้ำจากห้วย (ห้วยน้ำโจน ห้วยหนองผักบุ้ง คลองท่าลาด) น้ำจากอ่างเก็บน้ำ ในบริเวณลุ่มน้ำโจนและสาขาจำนวนทั้งหมด ๑๑ อ่าง

๓.๔) สภาพปัญหาของทรัพยากรดิน คือ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ จำเป็นต้องเร่งปรับปรุงบำรุงดิน ด้วยการผลิตและใช้ปุ๋ยหมัก หรือเปลี่ยนพันธุ์พืชจาก มันสำปะหลังมาเป็นพืชตระกูลถั่ว มีปริมาณการชะล้างพังทลายของดินสูงมาก จำเป็นต้องทำคันดินเพื่อลดความเร็วของน้ำ และพื้นที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในระดับปานกลาง จำเป็นแก้ไขหาโดยการไถพรวน และปลูกพืชตามแนวระดับก็สามารถลดการสูญเสียหน้าดินได้ในระดับหนึ่ง ปัญหาที่เกิดจากการระบายน้ำออกจากพื้นที่ ที่ส่วนใหญ่เป็นที่นา จำต้องแก้ปัญหาโดยการขุดคูคลองระบายน้ำ และสภาพการใช้ที่ดินรอบบริเวณ คุณภาพของดินเสื่อมโทรมมากจากร่องรอยของการปลูกมันสำปะหลัง และไม่มีการชลประทาน มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในระดับสูงถึงสูงมาก ในบางฤดูโดยเฉพาะช่วงแห้งแล้งฝนทิ้งช่วง พื้นที่เกือบทั้งหมดถูกปล่อยว่างเปล่ามิได้ทำประโยชน์อื่นใด

๓.๕) ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำ ขาดแคลนแหล่งน้ำในการนำมาใช้ทำการเกษตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินทรายจัด เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และดินหินโผล่

๓.๖) การดำเนินงานสนองพระราชดำริ ตามแนวทางการพัฒนาตามพระราชดำริ ได้แก่ ๑) พัฒนาให้เป็นศูนย์ตัวอย่างด้านเกษตรกรรมที่สมบูรณ์แบบ พื้นฟูสภาพป่า พัฒนาแหล่งน้ำ ดิน การวางแผนปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง ที่เกษตรกรสามารถเข้ามาชม ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมและนำไปปฏิบัติตามได้ เพื่อการพัฒนาอาชีพและพื้นที่ทำกิน ๒) พัฒนาพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ให้เจริญขึ้นเป็นตัวอย่างแก่การพัฒนาพื้นที่อื่นๆ และ ๓) นำวิธีการที่ได้ผลมาแล้ว ถูกต้อง ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด มาดำเนินการ

๓.๗) ผลการดำเนินงานในรอบ ๔๑ ปี (พ.ศ.๒๕๒๒ – ๒๕๖๓) ดังนี้

(๑) การศึกษาทดลองตามพระราชดำริ ผลการศึกษาวิจัยศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ การศึกษา ทดลอง วิจัย ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว จำนวนงานวิจัยทั้งหมด ๑๓๖ เรื่อง จำนวนงานวิจัยที่แล้วเสร็จ ๑๓๑ เรื่อง จำนวนงานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ๖ เรื่อง จากผลการศึกษา วิจัย ทดลอง สู่การถ่ายทอดองค์ความรู้ ๑๓ ผลสำเร็จที่โดดเด่นของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปสู่การอบรมและขยายผล ดังนี้ ๑) การจัดการสวนยางพารา ๒) การเพาะเห็ดเศรษฐกิจครบวงจร (ฐานเรียนรู้) ๓) การปลูกและการแปรรูปข้าวขาวดอกมะลิ ๑๑๕ ในระบบเกษตรยั่งยืน ๔) หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (ฐานเรียนรู้) ๕) การเพิ่มผลผลิตของมันสำปะหลังในภาวะเพลี้ยแป้งระบาด ๖) การผลิตและการใช้ประโยชน์จากปุ๋ยหมัก (ฐานเรียนรู้) ๗) เกษตรทฤษฎีใหม่ (ฐานเรียนรู้) ๘) การเลี้ยงไก่ไข่เขาหินซ้อน (ฐานเรียนรู้) ๙) การปลูกและแปรรูปสมุนไพรว่านสาวหลง (ฐานเรียนรู้) ๑๐) การเลี้ยงกบนาในบ่อซีเมนต์ (ฐานเรียนรู้) ๑๑) การจักสานเส้นใยจากพืช (ฐานเรียนรู้) ๑๒) การเลี้ยงเปิดไข่ปากน้ำ (ฐานเรียนรู้) ๑๓) การปลูกมะนาวนอกฤดูในวงบ่อซีเมนต์ (ฐานเรียนรู้) *ฐานเรียนรู้ใหม่ ได้แก่ ๑) การปลูกและผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเชิงเครื่องสำอางค์, ยา ๒) การปลูกผักไม้ใช้ดิน ๓) การเลี้ยงชันโรง ๔) การทำเกษตรกรรมยั่งยืน (๑ ไร่พอเพียง) ๕) การเลี้ยงไส้เดือนดิน

(๒) ด้านการสาธิตการเกษตร ปศุสัตว์ และประมง มีแปลงสาธิตและส่งเสริมของหน่วยงานร่วมภายในศูนย์ฯ ได้แก่ ๑) แปลงสาธิตด้านการอนุรักษ์พันธุ์พืชและสิ่งแวดล้อม เช่น สวนป่าสมุนไพรพันธุ์พืชสมุนไพรและอนุรักษ์พืชพื้นถิ่น ๒) แปลงสาธิตการทำปศุสัตว์การผลิต เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๑๕ น้ำส้มควันไม้ ปุ๋ยหมักชีวภาพจากวัสดุในท้องถิ่น ๓) แปลงสาธิตการเลี้ยงสัตว์และประมง เช่น การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค กวางฟอลโล นกกระทาจอเทศ นกยูง แพะ เป็ดปากน้ำ ไก่ไข่เขาหินซ้อน การเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ ปลาดุกอุยเทศ ปลาอินทรี และกบ ๔) แปลงสาธิตรูปแบบการทำเกษตร ได้แก่ แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรยั่งยืน เกษตรผสมผสาน ๕) แปลงสาธิตการปลูกพืชชนิดต่างๆ ได้แก่ การปลูกผักพื้นบ้าน ไม้ผลอินทรีย์ มะม่วงแก้วเพื่อการแปรรูป ไม้หวานเพื่อตัดหน่อ พืชไร่เศรษฐกิจ ยางพาราในพื้นที่แห้งแล้ง และ ๖) แปลงสาธิตการแปรรูป ได้แก่ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

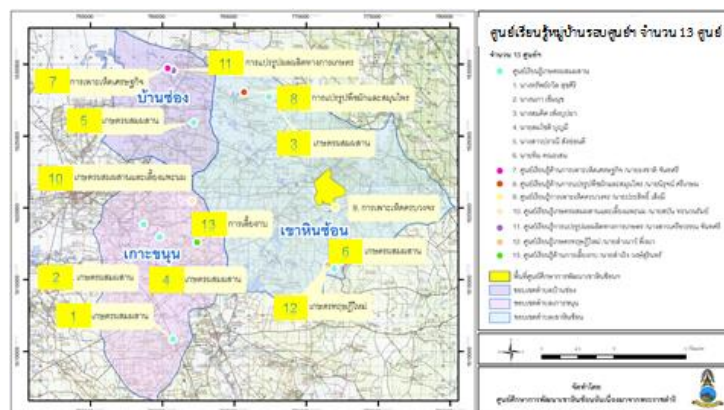
(๓) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ มีอ่างเก็บน้ำที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน ๑๑ แห่ง และให้การสนับสนุนบ่อน้ำตื้นแก่เกษตรกรในพื้นที่ตำบลเขาหินซ้อน ตำบลเกาะขนุน และตำบลบ้านช่อง อำเภอนมสารคาม รวม ๖๑๔ บ่อ (ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๘ - ๒๕๖๓)

(๔) ด้านการขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้แก่ ๑) การรวมกลุ่ม ๒) ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านรอบศูนย์ และ ๓) การฝึกอบรม

ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านรอบศูนย์ จำนวน ๑๓ ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน จำนวน ๖ แห่ง ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๑ แห่ง ศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะ/ผลิตเชื้อเห็ด จำนวน ๒ แห่ง ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูป จำนวน ๒ แห่ง และศูนย์เรียนรู้เฉพาะด้าน จำนวน ๒ แห่ง

หลักสูตรการฝึกอบรม ๓๕ หลักสูตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ประกอบด้วย

หลักสูตรการฝึกอบรม	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑. การเพาะเห็ดฟางในตะกร้า	งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร
๒. การเลี้ยงและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากชันโรง	
๓. การแปรรูปผลผลิตจากกล้วย	
๔. การขยายพันธุ์พืช	
๕. โครงการส่งเสริมเกษตรกรร่นแบบแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร (แปรรูปน้ำผึ้งมะนาว และน้ำชาถั่วดาวอินคา)	งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร
๖. การผลิตพืชตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ด้วยปุ๋ยชีวภาพ	งานส่งเสริมการเกษตร
๗. การแปรรูปปลา (ปลาร้า ปลาสาม และปลาแดดเดียว)	
๘. การทำยาหม่องสมุนไพร	
๙. การทำพืชมะนาว	
๑๐. การทำน้ำยาล้างจาน	
๑๑. การทำน้ำยาปรับผ้านุ่ม	
๑๒. การทำสบู่สมุนไพร	
๑๓. ส่งเสริมการผลิตและใช้เมล็ดข้าวพันธุ์ดี	
๑๔. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในนาข้าว	
๑๕. การเพาะเห็ดเศรษฐกิจครบวงจร	
๑๖. การแปรรูปผลผลิตเพื่อจำหน่ายทางการเกษตร	
๑๗. การปลูกพืชไร่เศรษฐกิจ	
๑๘. การเผาถ่านน้ำส้มควันไม้และการทำปุ๋ยหมักชนิดเติมอากาศ	
๑๙. การผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ	งานวิชาการเกษตร
๒๐. การลดต้นทุนการผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์	
๒๑. การเลี้ยงสัตว์ปีก	งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร
๒๒. การเลี้ยงไก่เขาหินซ้อน	
๒๓. การเลี้ยงเป็ดปากน้ำ	
๒๔. การเลี้ยงไก่เหลืองหางขาว	
๒๕. กองทุนอาหารสัตว์	
๒๖. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	งานประมง
๒๗. ขยายผลสำเร็จของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ	งานพัฒนาที่ดิน

หลักสูตรการฝึกอบรม	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๒๘. ฝึกอบรมเยาวชนไทยสืบสานปณิธานงานพ่อ (อยู่อย่างพอเพียง)	
๒๙. ฝึกอบรม “มัคคุเทศก์น้อย”	
๓๐. เกษตรกรต้นแบบกับการพัฒนาแบบพอเพียง	
๓๑. โครงการรักษ้ำป่าเขาหินซ้อนตามแนวพระราชดำริ ด้านการพัฒนาป่าไม้	งานสวนรุกขชาติ
๓๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์หญ้าแฝก	งานพัฒนาชุมชน
๓๓. การเลี้ยงแพะ	งานปศุสัตว์
๓๔. กลุ่มผู้เลี้ยงสุกร	
๓๕. พัฒนาผลิตภัณฑ์สัตว์	

(๕) ด้านการพัฒนาส่งเสริมเกษตรและอาชีพ ได้แก่ การอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟูทรัพยากรดิน โดยการส่งเสริมการใช้พืชปุ๋ยสด และปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เพื่อการปรับปรุงบำรุงดินร่วมกับการใช้หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ส่งเสริมการทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน และส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพทางการเกษตร

- การส่งเสริมการทำผลิตภัณฑ์ใช้ในครัวเรือน
- การส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพทางการเกษตร

(๖) ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ส่งเสริมการปลูกป่า/การอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช/สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน

ด้านการพัฒนาป่าไม้

(๗) ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดการถราง และอุปกรณ์กระจายเสียง จัดหาจอแสดงภาพ LCD จัดทำป้ายท่องเที่ยวและป้ายสื่อความหมาย ให้บริการอินเทอร์เน็ต ปรับปรุงภูมิทัศน์ปรับปรุง ซ่อมแซมอาคาร สถานที่

รถรางให้บริการคณะศึกษาดูงาน

(๘) ด้านการพัฒนาสังคม

และคุณภาพชีวิต ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้เกษตร

อินทรีย์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ต่อเนื่อง) จำนวน ๑๔ โรงเรียน /พื้นที่จังหวัดสระแก้ว ๑๑ โรงเรียน พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ๓ โรงเรียน รวมทั้งหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากช้างในพื้นที่เป้าหมายขยายผลศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน (กิจกรรมพัฒนาอาชีพเสริม) ได้แก่ ๑) บ้านหนองกระทิง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา (เกษตรอินทรีย์ PGS การเลี้ยงกบ การเพาะเห็ด การเลี้ยงไส้เดือนดิน การปรับปรุงบำรุงดิน ผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ๒) บ้านเนินน้อย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดฉะเชิงเทรา การแปรรูปสมุนไพร น้ำมันไพล ยาหม่อง การเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ๓) บ้านคลองมะหาด อำเภอบ้านค่าย จังหวัดฉะเชิงเทรา การเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

ส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

- ส่งเสริมการผลิตด้านการเกษตรโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ต่อเนื่อง) จำนวน 14 โรงเรียน

พื้นที่จังหวัดสระแก้ว 11 โรงเรียน

พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา 3 โรงเรียน

๓.๘) ผลการดำเนินงานตัวชี้วัดผลของการพัฒนาโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ผ่านมา สรุปได้ดังนี้

(๑) ด้านการพัฒนาดิน ซึ่งแปลงตัวชี้วัดทุกแปลงมีลักษณะเป็นดินทราย สภาพพื้นที่เสื่อมโทรมมาก จากการใช้พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมาโดยตลอด ไม่มีการบำรุงดินที่เหมาะสม การฟื้นฟูดินด้วยการปลูกป่า พบว่า หน้าดินเพิ่มขึ้น มีความร่วนซุยดีขึ้น ระยะเวลาที่ดินมีความชื้น ๖ - ๘ เดือนในรอบปี (เพิ่มขึ้นจากเดิม) ปริมาณอินทรีย์วัตถุเพิ่มสูงขึ้น

(๒) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำภายในศูนย์ จำนวน ๕ แห่งในระบบอ่างพวงตามแนวพระราชดำริ มีผลทำให้ป่าฟื้นฟูสภาพได้เร็วขึ้น ภายใน ๑๕ ปี หลังจากการปลูกป่า ป่าจะฟื้นฟูกินสู่ธรรมชาติ พิจารณาจากแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของปริมาณน้ำฝน

(๓) ด้านการพัฒนาการเกษตร ได้ทำการปรับปรุงบำรุงดิน (แปลงทฤษฎีใหม่) ค่า PH = ๗ มีค่าความเป็นกลาง P = สูง K = ค่อนข้างต่ำ และ OM มากกว่าร้อยละ ๑

(๔) ด้านการพัฒนาป่าไม้ แปลงป่าปลูกใหม่ใช้ระยะเวลา ๑๕ ปี จึงสามารถฟื้นฟูสภาพจากป่าปลูกเป็นป่าธรรมชาติ หลังปลูกป่าได้ ๓๑ ปี ป่าปลูกฟื้นเป็นป่าธรรมชาติและสามารถจำแนกว่าเป็นป่าเบญจพรรณ และมีความหลากหลายของไม้ต่างๆ เห็นได้ชัดเจน แต่ละแปลงมีไม้ประมาณ ๑๖-๒๖ ชนิดต่อไร่ มีจำนวนพันธุ์ไม้ ประมาณ ๒๔๖ ต้นต่อไร่ ไม้หลักในแต่ละแปลงประกอบด้วย ชี้เหล็ก ชันทองพยาบาท กระถินยักษ์ สะเดา แดงช้อย นนทรีป่า ตะแบก และมะค่าแต้ เป็นต้น

(๕) พรรณไม้ต่างๆ ที่ขึ้นทุกแปลงมีการปกคลุมเรือนยอดของไม้ใหญ่อยู่ระหว่างร้อยละ ๕๙-๗๖ ของพื้นที่ ซึ่งถือว่าอยู่ในสภาพป่าที่ดี

นอกจากนี้ ยังมีศูนย์ศึกษาวิถีใหม่ ด้านภัยโควิด เน้นการให้บริการผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น การลงทะเบียนออนไลน์ ขอรับหญ้าแฝก อบรมขยายผล รับแจกกล้าไม้ป่า ตลอดจนขยายตลาดออนไลน์ ผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรรอบศูนย์ จัดทำสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ และเว้นระยะห่าง และจำกัดปริมาณผู้เข้ามาศึกษาดูงาน เป็นต้น

Facebook : ผลผลิตสินค้า ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
โทร 086 8160591

ร้านพวงคราม @เขาหินซ้อน

๔) การศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ฝึกบรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

โดยให้ผู้รับการฝึกเรียนรู้ตามฐานกิจกรรม แบ่งออกเป็น ๔ สถานี ดังนี้

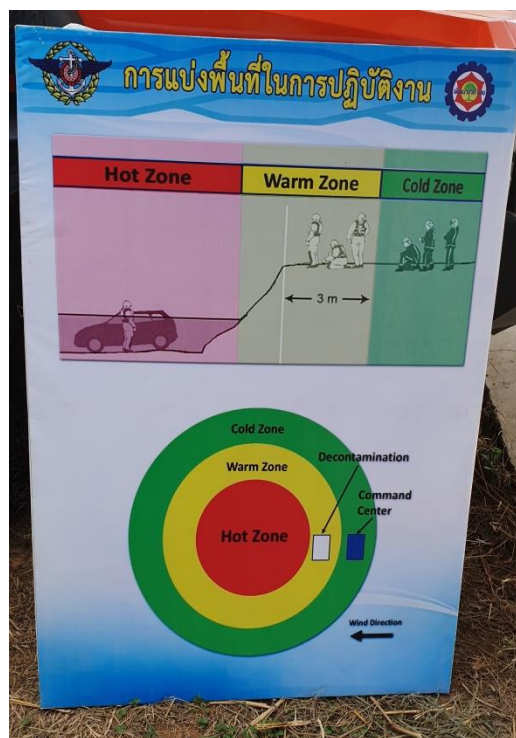
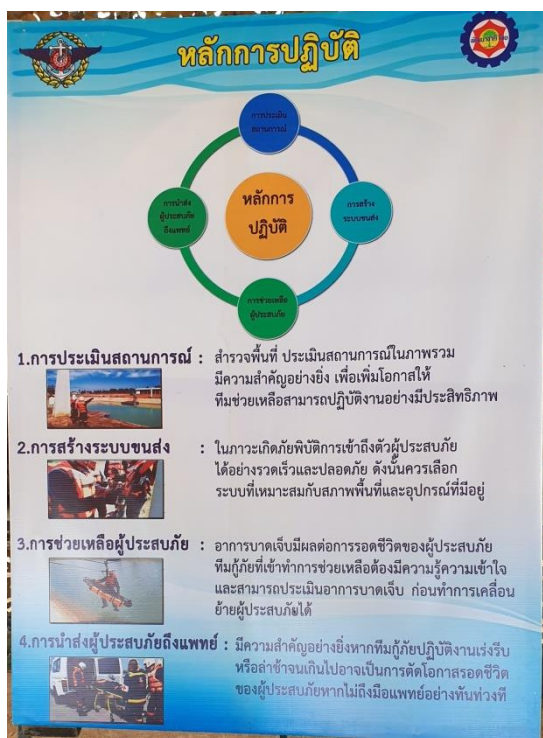
สถานีที่ ๑ การฝึกระบบบัญชาการเหตุการณ์ ICS เพื่อให้ผู้รับการฝึก เรียนรู้ระบบศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ การสั่งการในสถานการณ์ต่างๆ

สถานีที่ ๒ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพื้นที่อาคารถล่ม เพื่อให้ผู้รับการฝึก เรียนรู้การฝึกวิธีการค้นหาทางกายภาพ ฝึกวิธีการใช้เครื่องมือพิเศษ และการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

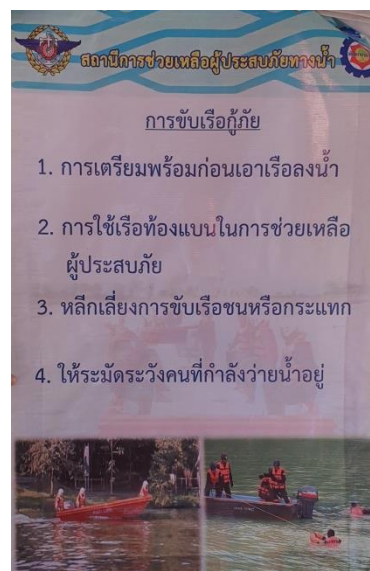

สถานที่ที่ ๓ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้วยการส่งข้ามลำน้ำ เพื่อให้ผู้รับการฝึก เรียนรู้ฝึก การใช้อุปกรณ์ประจำตัวและเครื่องมือบรรเทาสาธารณภัย ฝึกการเชือก/เงื่อนเชือก รวมทั้งฝึกการใช้ระบบส่งข้ามลำน้ำ (Cable Way) ด้วยเชือกและระบบรอก

สถานที่ ๔ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำ (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ) เพื่อให้ผู้รับการฝึก เรียนรู้ฝึกการใช้เครื่องมือบรรเทาสาธารณภัยทางน้ำ ฝึกการช่วยเหลือผู้สบบภัยทางน้ำ

การศึกษาเป็นคณะของผู้รับการฝึก
 การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 “ท่านต้องการเห็นโรงเรียนจิตอาสาพระราชทานในอนาคตเป็นอย่างไร ”

การฝึกร่วมพิธีการกราบสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
(พิธีไปมาลาไหว้)

การฝึกสถานีร่วมฉุกเฉินเคลื่อนย้ายทางอากาศ

การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สถานี การใช้อุปกรณ์ในการดับเพลิง และการปฏิบัติการดับเพลิง

การฝึกสถานีร่วมฉุกเฉินเคลื่อนย้ายทางน้ำ

การฝึกเรียนรู้การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยทางดิ่ง

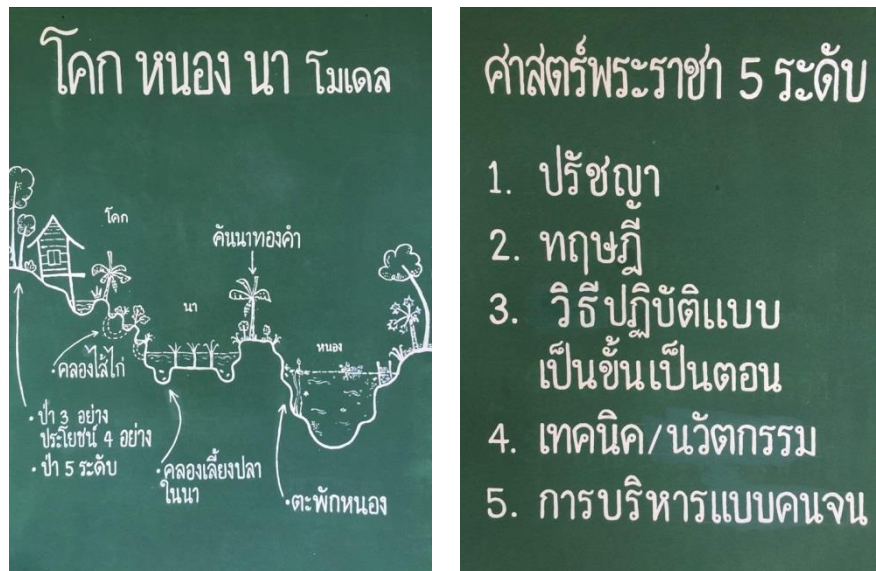
การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

“โคก หนอง นา โมเดล”

ณ โรงเรียนจิตอาสาพระราชทาน ๙๐๔ (บางเขน)

โคก หนอง นา โมเดล เป็นโมเดลต้นแบบที่สถาบันเศรษฐกิจพอเพียงและมูลนิธิสิริกรรมธรรมชาติได้น้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในการจัดการน้ำและพื้นที่ทำการเกษตรโดยมุ่งหวังที่จะสร้างจุดเปลี่ยนให้กับชุมชน ซึ่งแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ๓๐ : ๓๐ : ๓๐ : ๑๐ กล่าวคือ ๓๐% แรกสำหรับแหล่งน้ำ ทั้งการขุดบ่อทำหนองและการขุดคลองไส้ไก่ที่ช่วยระบายน้ำรอบพื้นที่ อีก ๓๐% สำหรับปลูกข้าว และอีก ๓๐% สำหรับไว้ทำโคกหรือป่า โดยปลูกผักไว้เป็นอาหาร ปลูกไม้ใช้สอย ปลูกยาสมุนไพร ส่วน ๑๐% ที่เหลือสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์

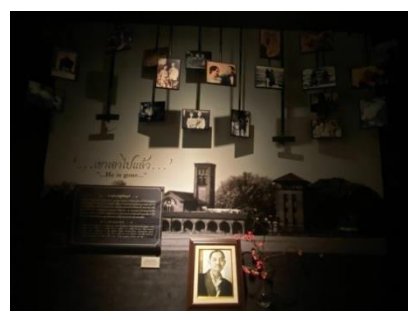
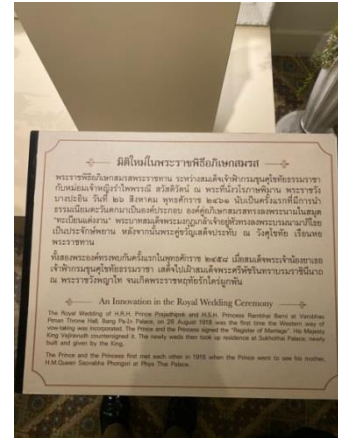

การศึกษาดูงาน ณ พระบรมมหาราชวัง

การศึกษาฐาน ณ พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

กีฬาสัมพันธ์

พิธีจบการฝึกอบรมจิตอาสา ๙๐๔
“หลักสูตรหลักประจำ” (๖ สัปดาห์) รุ่นที่ ๕/๖๓
“เป็นเบา เป็น แม่พิมพ์”

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณ
 อดุลยเดช สยามมินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า
 โปรดกระหม่อมให้ พลตรีหญิง เจ้าคุณพระสินีนางค์ พิลาสกัลยาณี เป็นผู้แทนพระองค์ มอบประกาศนียบัตรและ
 เครื่องหมายหลักสูตรจิตอาสา ๙๐๔ “หลักสูตรหลักประจำ” (๖ สัปดาห์) รุ่นที่ ๕/๖๓ “เป็นเบา เป็น แม่พิมพ์”
 เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ณ โรงเรียนจิตอาสาพระราชทาน ๙๐๔ (วิภาวดี) กรุงเทพมหานคร

